

Informatiekaart Vakbekwaamheid arbokerndeskundigen

Definities voor deze kaarten

Arbokerndeskundige:
Een gecertificeerd beoefenaar van één of meerdere van de volgende *kerndisciplines*: arbeids- en organisatiekunde, arbeidshygiëne, en veiligheidskunde. Deze kaarten zijn bedoeld als aanzet voor een aanpassing van het certificatieschema arbokerndeskundige: het document waarin staat aan welke eisen een persoon moet voldoen om in aanmerking te komen voor het certificaat. Hierom sluiten we aan bij de definitie die op dit moment in dit schema staat. De bedrijfsarts valt hier niet onder.

Gevaar:
Een (intrinsieke) eigenschap van een situatie, stof, handeling, persoon of object met de potentie om schade toe te brengen aan personen.

Risico:
De kans dat blootstelling aan een gevaar schade toebrengt aan personen.

Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E):
Een document dat werkgevers in het kader van de Arbowet opstellen. Hierin inventariseren en beoordelen werkgevers de arbeidsrisico's die in hun organisatie voorkomen, en beschrijven preventieve maatregelen om deze arbeidsrisico's te beheersen. Hier hoort ook een plan van aanpak bij waarin staat hoe en wanneer werkgevers deze beheersmaatregelen uitvoeren. Gecertificeerd arbokerndeskundigen toetsen de RI&E van een organisatie om de kwaliteit hiervan te waarborgen.

Beheersmaatregelen:
Acties om risico's weg te nemen of te verkleinen.

Arbeidshygiënische strategie:
Een vaste volgorde van beheersmaatregelen tegen gevaren en risico's voor werkenden. Dit kent vier niveaus: het hoogste niveau is maatregelen gericht op de bron van het gevaar of risico, dan maatregelen gericht op collectieve bescherming, dan op individuele bescherming, en als laagste niveau persoonlijke beschermingsmiddelen.

Aan welke eisen moeten arbokerndeskundigen voldoen om vakbekwaam te zijn?

Kennis

De arbokerndeskundige heeft actuele vakkennis en kent de grenzen hiervan

De arbokerndeskundige:

- bezit vakkennis binnen de eigen kerndiscipline(s) en heeft basiskennis van de andere kerndiscipline(s).
- kent de grenzen van de eigen kennis en doet een beroep op een andere deskundige wanneer dit nodig is.
- houdt ontwikkelingen in de eigen discipline bij op het gebied van kennis, methodologie, gevaren, risico's en beheersmaatregelen.
- houdt zich op de hoogte van de grote lijnen van ontwikkelingen in de andere kerndiscipline(s).
- heeft kennis van wet- en regelgeving, normen en standaarden over gezond en veilig werken.

Analyse

De arbokerndeskundige kan arbeidsrisico's inventariseren, evalueren en prioriteren

De arbokerndeskundige:

- kan gevaren inventariseren en evalueren en beoordeelt kwalitatief en kwantitatief in hoeverre deze een risico vormen.
- kan een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) opstellen.
- herkent en onderzoekt achterliggende oorzaken van risico's.
- kan de volledigheid, actualiteit en betrouwbaarheid van een RI&E beoordelen.
- herkent ontwikkelingen in en rond de organisatie die risico's kunnen meebrengen of veranderen.
- houdt rekening met specifieke risico's voor bijzondere categorieën werkenden.
- kan nadere of verdiepende onderzoeken uitvoeren naar gevaren en risico's binnen de eigen kerndiscipline(s).

Advies

De arbokerndeskundige kan werkgevers en werkenden adviseren over risicobeheersing en de uitvoering hiervan ondersteunen

De arbokerndeskundige:

- kan arbeidsrisico's en beheersmaatregelen aanwijsbaar en concreet maken.
- kan risico's prioriteren en zet de arbeidshygiënische strategie in bij het kiezen en toepassen van beheersmaatregelen.
- heeft oog voor het samenspel van risico's en maatregelen, en zoekt hiervoor optimale en praktische oplossingen.
- kent de werkpraktijk en -context van de organisatie en stemt het advies hierop af.
- adviseert met oog voor wet- en regelgeving en de organisatiecontext.
- kan vaststellen in hoeverre risico's die horen bij de eigen kerndiscipline(s) beheerst zijn.
- kan het effect van beheersmaatregelen evalueren en monitoren en deze aanpassen in een continu verbeterproces.

De arbokerndeskundige kan helder communiceren over gezond en veilig werken

De arbokerndeskundige:

- legt duidelijk verslag van bevindingen en adviezen, zowel mondeling als schriftelijk.
- creëert draagvlak en communiceert effectief met mensen in alle lagen van een organisatie.
- kan voorlichting en instructie geven aan werkgevers en werknemers over gezond en veilig werken.

De arbokerndeskundige adviseert onafhankelijk, consciëntieus en met oog voor mensen

De arbokerndeskundige:

- adviseert met een zelfkritische houding en bewaakt de eigen onafhankelijkheid.
- herkent conflicterende belangen in de organisatie en kan hiermee omgaan.
- houdt rekening met privacy en gegevensbescherming, in het bijzonder bij medische informatie.

Samenwerking

De arbokerndeskundige zoekt samenwerking met andere professionals

De arbokerndeskundige:

- heeft inzicht in de expertise en rollen van andere professionals, binnen en buiten de eigen kerndiscipline(s).
- kan werken binnen een multidisciplinair team om te komen tot de juiste beheersmaatregelen.
- ontvangt en geeft feedback aan vakgenoten in het kader van intercollegiale toetsing.
- werkt constructief samen met de deskundige werknemer(s) van een werkgever.

Over deze kaart

Deze kaart is het resultaat van het denkwerk van vertegenwoordigers van A&O-deskundigen, arbeidshygiënist en hoger veiligheidskundigen. De kaart is onderdeel van een set van vier: één algemene die geldt voor alle arbokerndeskundigen en één voor elk van de drie kerndisciplines. Deze kaart geeft vakbekwaamheidseisen weer die gelden voor alle arbokerndeskundigen. De aanleiding voor dit denkwerk is de wens van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om vakbekwaamheid onderdeel te maken van het certificatieschema arbokerndeskundige. Deze kaarten geven hiervoor een aanzet. De Argumentenfabriek begeleidde het denkwerk.

in opdracht van:

Informatiekaart Vakbekwaamheid A&O-deskundige

Definities voor deze kaarten

Arbokerndeskundige:
Een gecertificeerd beoefenaar van één of meerdere van de volgende *kerndisciplines*: arbeids- en organisatiekunde, arbeidshygiëne, en veiligheidskunde. Deze kaarten zijn bedoeld als aanzet voor een aanpassing van het certificatieschema arbokerndeskundige: het document waarin staat aan welke eisen een persoon moet voldoen om in aanmerking te komen voor het certificaat. Hierom sluiten we aan bij de definitie die op dit moment in dit schema staat. De bedrijfsarts valt hier niet onder.

Gevaar:
Een (intrinsieke) eigenschap van een situatie, stof, handeling, persoon of object met de potentie om schade toe te brengen aan personen.

Risico:
De kans dat blootstelling aan een gevaar schade toebrengt aan personen.

Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E):
Een document dat werkgevers in het kader van de Arbowet opstellen. Hierin inventariseren en beoordelen werkgevers de arbeidsrisico's die in hun organisatie voorkomen, en beschrijven preventieve maatregelen om deze arbeidsrisico's te beheersen. Hier hoort ook een plan van aanpak bij waarin staat hoe en wanneer werkgevers deze beheersmaatregelen uitvoeren. Gecertificeerd arbokerndeskundigen toetsen de RI&E van een organisatie om de kwaliteit hiervan te waarborgen.

Beheersmaatregelen:
Acties om risico's weg te nemen of te verkleinen.

Arbeidshygiënische strategie:
Een vaste volgorde van beheersmaatregelen tegen gevaren en risico's voor werkenden. Dit kent vier niveaus: het hoogste niveau is maatregelen gericht op de bron van het gevaar of risico, dan maatregelen gericht op collectieve bescherming, dan op individuele bescherming, en als laagste niveau persoonlijke beschermingsmiddelen.

Aan welke eisen moeten arbeids- en organisatiedeskundigen voldoen om vakbekwaam te zijn?

Kennis

De A&O-deskundige heeft actuele kennis van psychosociale arbeidsbelasting en werktijden

De A&O-deskundige:

- heeft kennis van de mentale en fysiologische effecten van stress.
- kent relevante wet- en regelgeving over psychosociale arbeidsbelasting en werktijden.
- begrijpt de wisselwerking tussen technische, sociale en organisatorische aspecten.
- heeft kennis van het beïnvloeden van gedrag en cultuur van werkenden op groepsniveau.
- heeft kennis van arbeids- en organisatie Theorieën, zoals principes uit veranderkunde, systeemdenken en socio-technisch ontwerp.

Analyse

De A&O-deskundige onderzoekt en beoordeelt (mentale) gezondheidsrisico's

De A&O-deskundige:

- signaleert gevaren en herkent risico's bij psychosociale arbeidsbelasting.
- kan onderzoekstechnieken en meetinstrumenten toepassen om psychosociale risico's te inventariseren.
- kan risicofactoren analyseren vanuit organisatiekundig en veranderkundig perspectief, systeemdenken en socio-technisch ontwerp.
- kan de kwaliteit van werk analyseren op werkplek-, organisatie-, en branche- of arbeidsmarktniveau.
- kan arbeidstijdregelingen analyseren en risico's voor herstel, vitaliteit en gezondheid beoordelen.
- kan organisatiestructuren, werkprocessen en cultuur analyseren vanuit een socio-technisch perspectief.
- kan (mentale) gezondheidsrisico's identificeren die een nadere analyse en beoordeling vereisen.

Advies

De A&O-deskundige adviseert over het verminderen van psychosociale arbeidsbelasting en belastende werktijden

De A&O-deskundige:

- kan werkgevers en werkenden adviseren over maatregelen tegen psychosociale arbeidsbelasting en belastende werktijden.
- kan balans vinden tussen de behoefte van werkenden en de doelen van de organisatie en adviseert hierover.
- kan adviseren over de inzet van taakbelasting, regelruimte, autonomie en sociaal klimaat om stressklachten verminderen.

De A&O-deskundige kan interventies begeleiden, gericht op duurzame gedrags-, cultuur- en organisatieverandering

De A&O-deskundige:

- kan interventies ontwerpen, begeleiden en implementeren zoals werkdrukbeleid en beleid tegen ongewenst gedrag.
- heeft oog voor psychologische veiligheid, vertrouwen en lerend vermogen.
- is in staat samenwerking in en tussen teams te versterken door open dialoog, vertrouwen en begrip te stimuleren.
- herkent spanningen, groepsdynamiek en conflicten, en kan teams hierin begeleiden zodat zij veilig kunnen leren en groeien.

Over deze kaart

Deze kaart is het resultaat van het denkwerk van vertegenwoordigers van A&O-deskundigen, arbeidshygiënist en hoger veiligheidskundigen. De kaart is onderdeel van een set van vier: één algemene die geldt voor alle arbokerndeskundigen en één voor elk van de drie kerndisciplines. Deze kaart geeft de vakbekwaamheidseisen weer voor de A&O-deskundige. De aanleiding voor dit denkwerk is de wens van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om vakbekwaamheid onderdeel te maken van het certificatieschema arbokerndeskundige. Deze kaarten geven hiervoor een aanzet. Dit certificatieschema benoemt het werkgebied van de A&O-deskundige als psychosociale arbeidsbelasting en werk- en rusttijden.

in opdracht van:

Informatiekaart Vakbekwaamheid arbeidshygiënist

Definities voor deze kaarten

Arbokerndeskundige:
Een gecertificeerd beoefenaar van één of meerdere van de volgende *kerndisciplines*: arbeids- en organisatiekunde, arbeidshygiëne, en veiligheidskunde. Deze kaarten zijn bedoeld als aanzet voor een aanpassing van het certificatieschema arbokerndeskundige: het document waarin staat aan welke eisen een persoon moet voldoen om in aanmerking te komen voor het certificaat. Hierom sluiten we aan bij de definitie die op dit moment in dit schema staat. De bedrijfsarts valt hier niet onder.

Gevaar:
Een (intrinsieke) eigenschap van een situatie, stof, handeling, persoon of object met de potentie om schade toe te brengen aan personen.

Risico:
De kans dat blootstelling aan een gevaar schade toebrengt aan personen.

Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E):
Een document dat werkgevers in het kader van de Arbowet opstellen. Hierin inventariseren en beoordelen werkgevers de arbeidsrisico's die in hun organisatie voorkomen, en beschrijven preventieve maatregelen om deze arbeidsrisico's te beheersen. Hier hoort ook een plan van aanpak bij waarin staat hoe en wanneer werkgevers deze beheersmaatregelen uitvoeren. Gecertificeerd arbokerndeskundigen toetsen de RI&E van een organisatie om de kwaliteit hiervan te waarborgen.

Beheersmaatregelen:
Acties om risico's weg te nemen of te verkleinen.

Arbeidshygiënische strategie:
Een vaste volgorde van beheersmaatregelen tegen gevaren en risico's voor werkenden. Dit kent vier niveaus: het hoogste niveau is maatregelen gericht op de bron van het gevaar of risico, dan maatregelen gericht op collectieve bescherming, dan op individuele bescherming, en als laagste niveau persoonlijke beschermingsmiddelen.

Aan welke eisen moeten arbeidshygiënisten voldoen om vakbekwaam te zijn?

Kennis

De arbeidshygiënist heeft brede en actuele kennis van arbeidshygiënische risicofactoren

De arbeidshygiënist:

- heeft kennis van blootstelling aan chemische, biologische en fysische risicofactoren, fysieke belasting en ergonomie.
- kent relevante regelgeving, normen en richtlijnen over arbeidshygiënische risicofactoren.
- heeft kennis van gezondheidseffecten en aandoeningen door beroepsmatige blootstelling aan arbeidshygiënische risicofactoren.
- begrijpt de belangrijkste blootstellingsmomenten en -routes.
- kan actuele, branche-specifieke informatie over arbeidshygiënische risicofactoren vinden en toepassen.

De arbeidshygiënist heeft specifieke kennis van blootstelling aan gevaarlijke stoffen en biologische agentia

De arbeidshygiënist:

- heeft basiskennis van toxicologie, beroepsziekten en epidemiologie.
- heeft kennis van processen zoals opname, verspreiding, opslag en eliminatie van stoffen in het lichaam en dosis-effectrelaties.
- kent biologische agentia die na besmetting infecties of allergische reacties kunnen veroorzaken.

De arbeidshygiënist heeft specifieke kennis van blootstelling aan fysische risicofactoren

De arbeidshygiënist:

- heeft kennis van blootstelling aan geluid en trillingen en de gevolgen hiervan voor de gezondheid.
- heeft kennis van verlichting en niet-ioniserende straling en de gevolgen hiervan voor de gezondheid.
- heeft kennis van extreme hitte en kou, het thermisch binnenklimaat, luchtkwaliteit en de gevolgen hiervan.

De arbeidshygiënist heeft kennis van fysieke belasting en ergonomie

De arbeidshygiënist:

- heeft kennis van fysieke belasting en de gevolgen hiervan op de gezondheid.
- kent de verschillende vormen van fysieke belasting en bijbehorende risico's, zoals tillen en repeterende bewegingen.
- heeft kennis van ergonomie en het optimaliseren van de mens-werkrelatie.
- heeft kennis over werkgerelateerde aandoeningen aan het bewegingsapparaat, zoals aan spieren en gewrichten.

Analyse

De arbeidshygiënist onderzoekt en beoordeelt blootstellings- en gezondheidsrisico's

De arbeidshygiënist:

- signaleert gevaren en herkent risico's door blootstellings- en gezondheidsrisico's.
- kan de aard, mate en duur van blootstelling aan arbeidshygiënische risicofactoren beoordelen.
- kent adequate methoden voor het identificeren, evalueren, beheersen en monitoren van gezondheidsrisico's.
- gebruikt geschikte apparatuur, analysemethoden en -modellen om risico's kwantitatief en kwalitatief te beoordelen.
- kan blootstellingslimieten en -richtlijnen hanteren en werkgevers ondersteunen bij het afleiden van bedrijfsgrenswaarden.
- kan epidemiologisch, toxicologisch en monitoringsonderzoek vertalen naar de werkpraktijk.
- kan blootstellings- en gezondheidsrisico's identificeren die verder onderzoek vereisen.

Advies

De arbeidshygiënist adviseert werkgevers en werkenden over geschikte beheersmaatregelen om risico's te verkleinen

De arbeidshygiënist:

- kan werkgevers adviseren over geschikte maatregelen om gezondheidsrisico's op korte, midden en lange termijn te reduceren.
- kan werkgevers en werkenden adviseren over de rol van gedrag en cultuur in het beheersen van gezondheids- en blootstellingsrisico's.
- kan werkgevers en werkenden adviseren over het adequaat opzetten en onderhouden van een arbomanagementsysteem.

Over deze kaart

Deze kaart is het resultaat van het denkwerk van vertegenwoordigers van A&O-deskundigen, arbeidshygiënisten en hoger veiligheidskundigen. De kaart is onderdeel van een set van vier: één algemene die geldt voor alle arbokerndeskundigen en één voor elk van de drie kerndisciplines. Deze kaart geeft de vakbekwaamheidseisen weer voor de arbeidshygiënist. De aanleiding voor dit denkwerk is de wens van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om vakbekwaamheid onderdeel te maken van het certificatieschema arbokerndeskundige. Deze kaarten geven hiervoor een aanzet. Dit certificatieschema benoemt het werkgebied van de arbeidshygiënist als gevaarlijke stoffen met gezondheidsrisico's, zoals kankerverwekkende stoffen; biologische agentia; fysische factoren; fysieke belasting; en persoonlijke beschermingsmiddelen.

in opdracht van:

Informatiekaart Vakbekwaamheid hoger veiligheidskundige

Definities voor deze kaarten

Arbokerndeskundige:
Een gecertificeerd beoefenaar van één of meerdere van de volgende *kerndisciplines*: arbeids- en organisatiekunde, arbeids-hygiëne, en veiligheidskunde. Deze kaarten zijn bedoeld als aanzet voor een aanpassing van het certificatieschema arbokerndeskundige: het document waarin staat aan welke eisen een persoon moet voldoen om in aanmerking te komen voor het certificaat. Hierom sluiten we aan bij de definitie die op dit moment in dit schema staat. De bedrijfsarts valt hier niet onder.

Gevaar:
Een (intrinsieke) eigenschap van een situatie, stof, handeling, persoon of object met de potentie om schade toe te brengen aan personen.

Risico:
De kans dat blootstelling aan een gevaar schade toebrengt aan personen.

Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E):
Een document dat werkgevers in het kader van de Arbowet opstellen. Hierin inventariseren en beoordelen werkgevers de arbeidsrisico's die in hun organisatie voorkomen, en beschrijven preventieve maatregelen om deze arbeidsrisico's te beheersen. Hier hoort ook een plan van aanpak bij waarin staat hoe en wanneer werkgevers deze beheersmaatregelen uitvoeren. Gecertificeerd arbokerndeskundigen toetsen de RI&E van een organisatie om de kwaliteit hiervan te waarborgen.

Beheersmaatregelen:
Acties om risico's weg te nemen of te verkleinen.

Arbeidshygiënische strategie:
Een vaste volgorde van beheersmaatregelen tegen gevaren en risico's voor werkenden. Dit kent vier niveaus: het hoogste niveau is maatregelen gericht op de bron van het gevaar of risico, dan maatregelen gericht op collectieve bescherming, dan op individuele bescherming, en als laagste niveau persoonlijke beschermingsmiddelen.

Aan welke eisen moeten hoger veiligheidskundigen voldoen om vakbekwaam te zijn?

Kennis

De hoger veiligheidskundige heeft actuele kennis van veiligheidsrisico's en het ontstaan hiervan

De hoger veiligheidskundige:

- heeft kennis van veiligheidsrisico's voor werkenden en omgeving, zoals besloten ruimtes, werken op hoogte en explosieveiligheid.
- heeft kennis van wet- en regelgeving en normen over veiligheid om toe te passen binnen organisaties.
- heeft kennis van veiligheidsmanagementsystemen en -processen en de toepassing hiervan voor een organisatie.
- heeft kennis van werkcultuur en de sociale context waarin veiligheidsrisico's zich voordoen.

Analyse

De hoger veiligheidskundige beoordeelt veiligheidsrisico's op de werkvloer

De hoger veiligheidskundige:

- herkent risico's en gevaren voor de veiligheid op de werkvloer.
- kan zowel kwalitatief als kwantitatief risico's inschatten en deze onderbouwen.
- weet welke instrumenten geschikt zijn om veiligheidsrisico's te meten en past deze toe.
- kan veiligheidsrisico's identificeren die een nadere analyse en beoordeling vereisen.

De hoger veiligheidskundige onderzoekt incidenten en arbeidsongevallen en doet aanbevelingen naar aanleiding hiervan

De hoger veiligheidskundige:

- kan verzameld bewijsmateriaal en andere informatie rondom een ongeval of incident analyseren.
- heeft kennis van onderzoeksmethodieken van ongevalsonderzoek en de toepasbaarheid hiervan.
- kent de juridische kaders van ongevalsonderzoeken.
- kan de bevindingen uit het onderzoek vertalen naar advies over te nemen preventieve maatregelen.

Advies

De hoger veiligheidskundige adviseert werkgevers en werkenden over maatregelen om veiligheidsrisico's te verkleinen

De hoger veiligheidskundige:

- kan werkgevers en werkenden adviseren over welke concrete beheersmaatregelen geschikt zijn om ongevallen te voorkomen.
- heeft kennis om werkgevers en werkenden te adviseren over veiligheidsmanagementsystemen en het beheer hiervan.
- kan de organisatie ondersteunen bij het omgaan met een ongeval en met maatregelen om herhaling te voorkomen.

Over deze kaart

Deze kaart is het resultaat van het denkwerk van vertegenwoordigers van A&O-deskundigen, arbeidshygiënist en hoger veiligheidskundigen. De kaart is onderdeel van een set van vier: één algemene die geldt voor alle arbokerndeskundigen en één voor elk van de drie kerndisciplines. Deze kaart geeft de vakbekwaamheidseisen weer voor de hoger veiligheidskundige. De aanleiding voor dit denkwerk is de wens van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om vakbekwaamheid onderdeel te maken van het certificatieschema arbokerndeskundige. Deze kaart geeft hiervoor een aanzet. Het certificatieschema benoemt het werkgebied van de hoger veiligheidskundige als arbeidsmiddelen en arbeidsplaatsen; gevaarlijke stoffen met veiligheidsrisico's, zoals explosiegevaar; en een aantal fysische factoren: licht, geluid, trillingen en schokken en werken onder overdruk.

in opdracht van: